

**Formació i treball en xarxa
en societats complexes**
Miquel Àngel Essomba i Daniel Muntané
(coordinadors)
Fundació Jaume Bofill, 2009

AVALUACIÓ DE LES EXPERIMENTACIONS D'ALTRES TITULACIONS D'EDUCACIÓ – PRACTICUM*

*Recull de les fitxes d'avaluació de les experimentacions que s'han dut a terme a les aules de les universitats catalanes participants en el Projecte TRAMA, durant el curs 2007-2008

1. IDENTIFICACIÓ GENERAL

1.1 Títol de l'experimentació

**EXPLORACIÓ DEL TREBALL EN XARXA EN L'EDUCACIÓ NO FORMAL DINS EL
MARC DE PRÀCTICUM I DE PSICOPEDAGOGIA**

1.2 Període d'aplicació i durada de l'experimentació

D'octubre de 2007 a febrer de 2008

1.3 Assignatura (nom, tipus i nombre de crèdits)

Pràcticum I en la titulació de Psicopedagogia (6 crèdits)

1.4 Curs i nombre d'estudiants

12 estudiants

1.5 Titulació

Psicopedagogia

1.6. Professorat que imparteix l'assignatura

Asun Pie Balaguer
Jordi Planella Ribera

1.7. Universitat i facultat

Universitat Oberta de Catalunya

2. AVALUACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

Avaluació del PROCÉS de l'experimentació

2.1. En una fitxa anterior et demanàvem que expliquessis la metodologia que plantejaves utilitzar en l'experimentació. Ara ens agradaria que a partir del que vas proposar ens diguessis:

a. Has estat coherent amb la metodologia que havies plantejat inicialment? Per què?

Sí, atès que s'han dut a terme totes les activitats plantejades en la proposta inicial.

b. Quines modificacions has hagut d'incorporar?

No s'han introduït modificacions.

2.2. Enumera entre tres i cinc dificultats i entre tres i cinc condicions afavoridores que t'has trobat durant el procés de l'experimentació.

Dificultats:

- Dificultats per aprofundir adequadament en el concepte de treball en xarxa, atesa la seva polisèmia en el treball professional.
- Dificultats per acotar en el camp professional què és i què no és treball en xarxa.
- Dificultats per trobar exemples model de treball en xarxa útils per als alumnes.

Condicions afavoridores:

- Les discussions reflexives que ha generat la temàtica treballada.
- El marc comprensiu utilitzat vinculat a la teoria de la complexitat ha donat consistència a la necessitat de treball en xarxa.
- El contacte amb recursos i professionals sobre aquesta temàtica.

2.3. Assenyala amb una creu el grau de participació (1 = cap participació, 5 = total participació) que han tingut els agents implicats en el procés d'ensenyament-aprenentatge en les fases de planificació, desenvolupament i avaluació de l'experimentació.

Fases	Professorat					Estudiants					Professionals externs				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Planificació					x				X		X				
Desenvolupament					x					X	X				
Avaluació					X			x			x				

Avaluació del RESULTAT de l'experimentació

- 2.4. En una fitxa anterior et demanàvem que ens exposessis quins eren els objectius que et plantejaves amb relació a l'experimentació. Ara ens agradaria que ens assenyalessis altra vegada aquests objectius i que valoressis en quin grau s'han assolit (1 = no s'ha assolit, 5 = s'ha assolit completament)

Objectius plantejats	Grau d'assoliment				
	1	2	3	4	5
1. Informar i reflexionar sobre els contextos, els àmbits laborals, les funcions i la imatge del professional de la psicopedagogia en exercici.					X
2. Conèixer els principals paradigmes i models que serveixen de referència per construir les perspectives professionals i reflexionar-hi.			X		
3. Reflexionar sobre els principis d'actuació del psicopedagog i les limitacions de la seva intervenció.				X	
4. Relacionar els contextos laborals i les funcions psicopedagògiques amb el treball en xarxa.					X

- 2.5. En una fitxa anterior ens has assenyalat les competències específiques de treball en xarxa que es treballaven en l'experimentació. Assenjala (columna de l'esquerra) quines són les competències que has treballat i indica en quin grau els estudiants les han assolit (1 = no s'ha assolit, 5 = s'ha assolit completament).

	Competències específiques de treball en xarxa	Grau d'assoliment				
		1	2	3	4	5
X	Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.					x
X	Comprendre el dinamisme dels trets identitaris i les seves relacions en el territori de la institució educativa.				x	
X	Conèixer el mapa de professionals i funcions professionals que desenvolupen la seva acció en un territori.				x	

- 2.6. Consideres que caldria afegir o reformular alguna de les competències especificades?

No consta

- 2.7. Quins aprenentatges has assolit com a docent a partir de l'experimentació realitzada?

No consta

Avaluació de l'IMPACTE de l'experimentació

2.8. Quins tres/cinc aspectes relacionats amb el treball en xarxa consideres que incorporaran els estudiants en el desenvolupament de la seva tasca professional?

- La necessitat ineludible de construir una cultura de treball en xarxa.
- Una visió més global de la intervenció puntual de cada professional.
- La concreció de les actituds professionals necessàries per possibilitar el treball en xarxa.

2.9. Quina importància té la docència sobre treball en xarxa amb relació als estudis de la titulació?

Té una importància rellevant, atès l'accent que es fa sobre les funcions i la identitat professional i el perill de parcialització que pot suposar aquesta temàtica. D'altra banda, la intervenció psicopedagògica pot representar-se falsament com a «solucionadora de problemes» o bé com a pedagog que psicologitza i intervé individualment sobre les dificultats d'aprenentatge.

2.10. En el cas que en l'experimentació hagin participat altres agents/professionals recull la seva opinió sobre:

a. Valoració de la importància de la seva aportació en l'experimentació realitzada i opinió sobre quina hauria de ser l'aportació d'aquests agents a una formació sobre treball en xarxa.

No consta

b. Valoració de com hauria de ser una formació sobre treball en xarxa.

No consta

2.11. Finalment, t'agrairíem que ens expliquessis com has omplert la fitxa, assenyalant especialment en quina mesura i de quina manera les teves respostes han recollit les opinions i aportacions dels estudiants i agents/professionals externs que hagin participat en l'experimentació.

S'han considerat les opinions dels estudiants expressades en els debats, així com el desenvolupament i el contingut de totes les activitats plantejades al llarg del semestre. Una part de les activitats anava enfocada a la concreció d'opinions i la reflexió sobre aquesta temàtica, motiu pel qual les opinions dels estudiants han anat quedant recollides al llarg de l'aplicació de l'experimentació.

1. IDENTIFICACIÓ GENERAL

1.1. Títol de l'experimentació

**EL TREBALL EN XARXA DES DE LES PRÀCTIQUES DE L'ENSENYAMENT DE
CINQUÈ DE PEDAGOGIA**

1.2. Període d'aplicació i durada de l'experimentació

D'octubre a desembre de 2007

1.3. Assignatura (nom, tipus i nombre de crèdits)

Pràcticum II de Pedagogia (cinquè curs) (16,5 crèdits)

1.4. Curs i nombre d'alumnes

Tres alumnes de cinquè curs

1.5. Titulació

Llicenciatura de Pedagogia

1.6. Professor o equip de professors que imparteix / imparteixen l'assignatura

M. Concepció Torres Sabaté

1.7. Universitat i facultat

Universitat Rovira i Virgili, Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia

2. AVALUACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

Avaluació del PROCÉS de l'experimentació

2.1. En una fitxa anterior et demanàvem que expliquessis la metodologia que plantejaves utilitzar en l'experimentació. Ara ens agradaria que a partir del que vas proposar ens diguessis:

a. Has estat coherent amb la metodologia que havies plantejat inicialment? Per què?

S'ha seguit la metodologia plantejada, ja que s'ha partit de l'observació de la realitat del treball en xarxa des de diferents institucions.

Tal i com preteníem:

- Explicació del treball en xarxa i presentació de documents.
- En la institució de pràctiques, observar i anotar el funcionament del treball en xarxa.
- Estudiar les competències reals del pedagog/a en cada activitat.

b. Quines modificacions has hagut d'incorporar?

Cap. He anat fent el seguiment dels alumnes i he anat parlant amb els tutors externs de les pràctiques.

2.2. Enumera entre tres i cinc dificultats i entre tres i cinc condicions afavoridores que t'has trobat durant el procés de l'experimentació.

Dificultats:

- No tenir gaire clar un esquema comú de treball per a la recerca.
- El temps. Potser hauria estat més positiu poder desenvolupar la recerca a més llarg termini.

Condicions afavoridores:

- Tenir clarificat el concepte de treball en xarxa a través del *Document de base: Versió 1* i poder passar la documentació als alumnes i als tutors externs.
- La facilitat de poder contactar a través dels alumnes amb la realitat del treball en xarxa en les institucions participants.
- La col·laboració positiva dels tutors externs, que han facilitat la informació als alumnes, i el mateix interès dels alumnes participants.

2.3. Assenyala amb una creu el grau de participació (1 = cap participació, 5 = total participació) que han tingut els agents implicats en el procés d'ensenyament-aprenentatge en les fases de planificació, desenvolupament i avaluació de l'experimentació.

Fases	Professorat					Estudiants					Professionals externs				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Planificació					X					X					X
Desenvolupament				X						X				X	
Avaluació					X					X				X	

Comentaris:

Pel que fa a la valoració amb un 4 del desenvolupament del professorat, és perquè es creu necessària una relació més constant amb els professionals que participen en l'experimentació (alumnes i professionals dels centres de pràctiques).

S'ha donat la mateixa puntuació als professionals externs, que de vegades no són gaire conscients que realment estan desenvolupant treball en xarxa. A més, aquests professionals molt sovint tenen més feina de la que poden assumir i això provoca que no disposin de temps per poder avaluar tot el procés del treball real que ja estan fent en xarxa.

Avaluació del RESULTAT de l'experimentació

- 2.4. En una fitxa anterior et demanàvem que ens exposessis quins eren els objectius que et plantejaves amb relació a l'experimentació. Ara ens agradaria que ens assenyalessis altra vegada aquests objectius i que valoressis en quin grau s'han assolit (1 = no s'ha assolit, 5 = s'ha assolit completament)**

Objectius plantejats	Grau d'assoliment				
	1	2	3	4	5
1. Fer un diagnòstic de necessitats ajustat i ampli.				X	
2. Establir, consegüentment, l'estructura de col·laboracions interprofessionals pertinents que haurien de jugar-se per trobar solucions (d'una selecció de punts febles detectats).				X	
3. Percebre i entendre les dificultats de la intervenció pròpia i genuïna del centre des d'una perspectiva holística i multicausal.					X
4. Fomentar l'acció d'intervenció que han de desenvolupar en la interacció amb altres perfils professionals, de dintre o de fora del centre (aquesta segona possibilitat és més complexa, ja que podria extralimitar el rol de l'alumne en pràctiques).				X	

Comentaris:

En general s'han aconseguit els objectius, però algun amb un assoliment valorat amb un 4, ja que considerem que ha mancat temps per poder assolir-los amb una puntuació de 5.

És important que el que més han destacat els alumnes ha estat la importància de la relació interprofessional des de la pedagogia vers altres camps i com això millora i enriqueix el treball en xarxa i provoca uns millors resultats de les diferents tasques que es desenvolupen.

2.5. Assenyala en quin grau els estudiants han assolit les competències específiques de treball en xarxa

Competències específiques de treball en xarxa	Grau d'assoliment				
	1	2	3	4	5
Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.					X
Incorporar el territori en l'acció educadora i l'acció educadora en el territori.				X	
Comprendre el dinamisme dels trets identitaris i les seves relacions en el territori de la institució educativa.				X	
Conèixer el mapa de professionals i funcions professionals que desenvolupen la seva acció en un territori.					X
Desenvolupar un treball interdisciplinari i interprofessional en/sobre el conjunt del territori més enllà de la pròpia institució i/o àmbit en el qual es treballa.					X
Dissenyar, desenvolupar i avaluar projectes de treball integrat, d'acord amb diferents graus de complexitat i en sintonia amb la competència transversal de saber fer projectes.					X

2.6. Consideres que caldria afegir o reformular alguna de les competències especificades?

Crec que dins d'aquestes competències ja en queden altres d'implícites.

2.7. Quins aprenentatges has assolit com a docent a partir de l'experimentació realitzada?

- Aprendre a valorar des de realitats concretes el treball en xarxa.
- Conèixer algunes de les dificultats del treball en xarxa, però, a la vegada, com aquest aporta més bons resultats i més aprofitament de recursos si aquests són compartits i estan coordinats.

Avaluació de l'IMPACTE de l'experimentació

2.8. Quins tres/cinc aspectes relacionats amb el treball en xarxa consideres que incorporaran els estudiants en el desenvolupament de la seva tasca professional?

- La importància de les relacions interprofessionals en un treball en xarxa.
- La necessitat de millorar i reconèixer la interprofessionalitat per establir millors mecanismes de comunicació i coordinació.
- El treball en xarxa aconsegueix més bons resultats de les tasques que es desenvolupen en el camp educatiu i social.

2.9. Quina importància té la docència sobre treball en xarxa amb relació als estudis de la titulació?

Des de la docència hem de motivar, ensenyar i presentar en les realitats educatives pròpies la necessitat del treball en xarxa davant d'una societat tan diversa i plural. El treball entre els equips interprofessionals és ja una realitat que millora el resultat.

2.10. En el cas que en l'experimentació hagin participat altres agents/professionals recull la seva opinió sobre:

a. Valoració de la importància de la seva aportació en l'experimentació. Quina hauria de ser l'aportació d'aquests agents a una formació sobre treball en xarxa?

Han participat des de la seva feina els tutors externs: ells ja estan treballant en xarxa, tot i no ser-ne conscients moltes vegades.

Estan d'acord en el fet que el treball en xarxa dóna més rendiments als esforços realitzats i, per tant, més bons resultats dels projectes o treballs efectuats.

b. Valoració de com hauria de ser una formació sobre treball en xarxa?

Primer, fent un plantejament des del marc teòric i acordant el concepte de *treball en xarxa*, cosa ja feta. Després, sabent transmetre les realitats dels exemples ja existents del treball en xarxa. I, finalment, experimentant el treball en xarxa tot avaluant-ne els resultats, punts febles i punts forts que, en definitiva, ajudaran a millorar i enfortir futurs plantejaments de treball en xarxa.

2.11. Finalment, t'agrairíem que ens expliquessis com has omplert la fitxa, assenyalant especialment en quina mesura i de quina manera les teves respostes han recollit les opinions i aportacions dels estudiants i agents/professionals externs que hagin participat en l'experimentació.

a) Presentant el *Document de base: Versió 1* que defineix el treball en xarxa i explicant el projecte als alumnes i als tutors externs, per tal que després d'acceptar la proposta en el seu treball es tinguessin en compte les observacions diverses.

b) Fent un seguiment amb entrevistes i tutories als alumnes en pràctiques i amb els tutors externs d'aquestes.

Aquestes tutories amb els alumnes s'han fet dues vegades en gran grup al llarg del desenvolupament de les pràctiques, on s'han exposat les tasques que duïen a terme, com es treballa en xarxa, etc. Després s'han fet, segons la demanda dels alumnes, diverses tutories individuals per ajudar a situar la pròpia pràctica dins del projecte que desenvolupaven a la institució. Totes aquestes tutories han estat presencials, i després també n'hi ha hagut a través del correu electrònic.

Amb els tutors externs s'ha fet una entrevista presencial i la resta, a través de correus electrònics.

En tots els casos, s'han anat recollint notes del treball que s'estava desenvolupant.

c) Els alumnes han elaborat una memòria de pràctiques, tot recollint especialment la part del treball en xarxa des dels seus centres de pràctiques. Han estat:

Alumna: Lúdia Vera Martínez

Lloc de pràctiques: EAP T-11 (Conca de Barberà) a Montblanc

Tutor extern: Gonzalo Banyeres Amella

Alumne: Néstor Villacampa Oliván

Lloc de pràctiques: Ajuntament de Reus - Serveis Socials - Pla d'Inclusió

Tutor extern: Francesc Crua Carreras

Alumna: Laia Grau Parés

Lloc de pràctiques: EAIA Ciutat de Reus

Tutora externa: Jèssica Arqués Panisello

A partir de la seva valoració, s'aporta tota aquesta informació i podem elaborar, si cal, un document de les xarxes que s'han establert des d'aquestes tres institucions.